

دکتر محبوبه مسلمی زاده

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، خوزستان، ایران

چکیده

عرفان و تصوف در ایران، پس از پیدایش، پیران و پیروانی یافته که گرچه همگی در اصول تقریباً هم‌سخن، اما در طریقت و عقیدت، راه‌های گوناگونی پیموده‌اند و چهره‌های مختلفی در هر دوره تاریخ تصوف ایران پیدا آمده است. از جمله این بزرگان هم‌کیش گونه‌گون روش، یکی شیخ ابوسعید ابوالخیر میهنی است که بنا به آنچه از دیرباز تاکنون در آثار و احوال و کرامات او رقم زده شده، چهره‌ای مخلص، انسان‌دوست، آزاده و صادق از او نموده‌اند و دیگر شیخ احمد جامی نامقی معروف به ژنده‌پیل که یادکرد او سختگیری در امر به معروف و نهی از منکر و جدیت در حفظ حدود شریعت و خم‌شکنی‌های او را فرا یاد می‌آورد. در این نوشتار کوشش بر آن است تا با بازخوانی حکایات «اسرارالتوحید» و «مقامات ژنده‌پیل» چگونگی رویارویی این دو شیخ ناماور با اموری که در سیطره نفس است بررسی کند و این که آیا ایشان به صلاهی نفس خود لبتیک گفته در صدد ارضای آن برآمده‌اند یا در برابرش به هر بهایی ایستادگی کرده سرکوبش کرده‌اند؟

واژگان کلیدی: ابوسعید ابوالخیر، اسرار التوحید، شیخ احمد ژنده‌پیل، مقامات ژنده‌پیل، نفس پرستی

Analysis and Comparison of the Moods and Moralities of Abu Sa'eid and Ahmad Jam in Negation of sensuality (Relying on Asrar al-Tawhid and Maqamat –e Zhandeh-Pil)

Mahboubeh Moslemizadeh, Ph.D

Department of Persian Literature and Humanities, Islamic Azad University, Izeh Branch, Khuzestan, Iran

Abstract

Mysticism and theosophy after appearing in Iran, have found Sheikhs and disciples who despite being almost unanimous in principles, they have gone through various paths so that different figures have been appeared during the history of the mysticism. One of these fellow believer sheikhs is Abu Sa'eid Abu al Khair of Meihana, who according to what has been recorded about his works and moods and wonders, he has been a sincere, humanitarian, liberal and an honest figure. Another one is Sheikh Ahmad Nameqi Jami – known as Zhandeh-Pil- whose mention remembers severity in religious commands and prohibitions and his effort to protection of the boundaries of Shari'a and his breaking vats. This article is to read out the stories of Asrar al Tawhid and Maqamat-e Zhandeh Pil to find out how these two known sheikhs have confronted their desire, and to study whether they have followed their desires or have suppressed them.